

Begreb med at foretage, og det er, hvorvidt Staten vil kunne klare dette, uden at der skal optages noget Statslaan. Det er blevet udtalt af den højtærede Statsminister bl. a. i det Møde, Finansudvalget holdt i Formiddag, at det var Meningen at benytte en lignende Fremgangsmaade som den, den tidligere Regering brugte, da den købte for 9 Mill. Kr. Telefonaktier: de blev deponeret i en Bank — det var vistnok Landmandsbanken —, og man fik da Kapitalen fra Banken. Man vil altsaa deponere disse Præferenceaktier i Nationalbanken, saaledes at det bliver denne, som udbetaler den Kapital, der her er Tale om. Jeg vil sige, at hele denne Hjælpeaktion maa jo betragtes som en Invalidehjælp, der ydes, idet Landmandsbanken i dette Øjeblik er Invalid. Om den bliver sund og rask paa ny, afhænger af mange Faktorer, først og fremmest — da det gælder om, at der handles hurtigt — af, at vi nu vedtager de to Lovforslag, og at man faar Held til at faa dygtige og fremragende Mænd i Spidsen for Banken, saaledes at den kan faa Udsigt til at vinde sit gamle Ry tilbage.

Med disse Udtalelser skal jeg anbefale de to foreliggende Lovforslag til hurtig Fremme i dette høje Ting.

Hauge: Det er noget usædvanligt, at Rigsdagen 14 Dage før den ordinære Samling bliver indkaldt til en ekstraordinær Samling med kun rigelig 24 Timers Varsel. Det er heldigvis kun faa Gange, noget saadant maa siges at være nødvendigt i et Folks Historie, det er kun, naar usædvanlige Begivenheder er indtruffet, f. Eks. naar Krig staar for Døren. Vi staar altsaa overfor noget usædvanligt, og dog er Forholdet det, at det skete egentlig ikke er kommet nogen som en Overraskelse. I mange Maaneder er der Mand og Mand imellem blevet talt om de Forhold, der har ført til, at Rigsdagen i dette Øjeblik holder Møde for at vedtage en Lov, der sikrer mod et Sammenbrud af Landets største Pengeinstitut. I Maaneder har man talt om, at Landmandsbanken stod paa svage Fødder, at dens Ledelse havde disponeret paa en saadan Maade, at man med Sikkerhed kunde sige, at meget store Beløb var sat over Styr. Naar der alligevel ikke opstod Panikstemning i Landet, og Forholdene formede sig saaledes, ogsaa for Banken, at den uden nogen større Vanskelighed kunde fortsætte sin Virksomhed fra Dag til Dag, skyldtes det utvivlsomt i første Linie den Omstændig-

hed, at Befolkningen, som havde Interesser i Banken, havde den Opfattelse, at dens Betydning for Landet var saa stor, at man alene derved var garderet mod saa at sige alle Eventualiteter. Dette gjaldt selvfølgelig i første Linie Sparerne, der har haft den Opfattelse, og med Ret, at hvis det før eller senere kom dertil, at Banken ikke kunde klare sine Forpligtelser uden Hjælp, vilde en saadan blive ydet og ydet af den eneste, der i dette Tilfælde kunde optræde som Hjælper, nemlig selve Staten, og Befolkningen har her skønnet ret. Det, vi nu staar overfor, er jo, at Banken ikke længere kan klare sine Forpligtelser, og at Staten som Følge deraf maa træde hjælpende til. Regeringen har lagt Lovforslag herom paa Rigsdagens Bord, og det er det, vi nu skal tage Stilling til.

Har Befolkningen saaledes været fuldkommen paa det rene med Bankens uhyre Betydning samfundsmæssigt set og Konsekvenserne af, at den brød sammen, synes dens Ledelse i en sørgelig Grad ikke at have haft Øjet opladt derfor, thi ellers vilde den utvivlsomt ikke have handlet saa letsindigt, som den har handlet. Hvis Forholdet var dette, at denne vort Lands største Banks Tab kunde siges at være legitime Tab for den overvejende Parts Vedkommende, Tab, som i Nedgangstider opstaar for Pengeinstitutter, ved at legitime Forretninger kommer i Vanskeligheder, ja, saa havde der ikke været saa meget at sige til det, men jeg tror, at man uden at gaa nogen for nær — og der er slet ingen Anledning til her at overdrive Skylden, Byrden er stor nok endda — med Sikkerhed kan sige, at den overvejende Del af Tabene ikke har noget som helst med saadanne legitime Forretninger at gøre, som en Bankvirksomhed, i alt Fald en Bankvirksomhed af en saadan Betydning som den, vi her staar overfor, i første Række burde have at gøre med. Jeg tror ikke, det er helt forkert, naar det siges, at de to Trediedele af det Beløb paa 144 Mill. Kr., som Bankens Tab i Øjeblikket er opgjort til, udelukkende falder paa en eneste Spekulationsforretning, en Forretning, der i sit Anlæg, sin Udførelse og hele sin Form i Virkeligheden ikke kan betegnes som andet end Spekulation, et Produkt af — jeg kunde næsten fristes til at sige: Storhedsvanvid i Forbindelse med en udpræget Spekulationslyst, ret et Resultat, som er en kapitalistisk ledet Storbank værdigt, men et Resultat, der nu i overordentlig høj Grad kommer